

La indumentària clàssica dels pescadors de Baix a Mar¹

Gabriel Comes Nolla

ABSTRACT

This article describes, in detail, the costumes worn by the fishermen from Baix a Mar, the coastal area of Torredembarra in the first half of the 20th century, both in terms of footwear, hats or clothing, worn as fishermen at work as well as the more formal wear worn on Sundays and holidays, with a profusion of photographs of the illustrated period.

La indumentària és el conjunt de tota mena de peces que s'usen per a vestir. Sembla que ha de ser fàcil explicar la finalitat de la roba de vestir que ens posem: serveix per protegir-nos, sobretot, del clima advers: del fred, del vent, del sol intens, de la pluja, de la neu... Però, si ens parem a pensar en l'enorme diversitat que existeix en la manera de vestir, comprovem que els seus usos s'han anat multiplicant. Efectivament, només a tall exemple molt elemental, hi ha enormes diferències en el vestuari que porta un esquimal i el d'una persona que viu al desert o a la selva; el d'un home i el d'una dona; el d'un jove i el d'una persona gran; el que es portava al segle passat respecte a l'actual; el d'una persona rica i el d'una amb pocs recursos; el d'un capellà i el d'una monja, o d'un

---

1 Vull agrair les aportacions, comentaris i explicacions d'Isabel Valls, Rafel Figuerola, Maria Teresa Valls *Brinca*, Eduard Rovira, Maria Teresa Fité i Magda Vilalta. I, també, la cessió de fotografies per part de Joaquim Valls, Montserrat Orpinell, Rosalia Pijuan (e.p.d), Lena Green (e.p.d), Maria Teresa *Brinca*, Joaquina Girol, Jordi Valls Pedrol, Cisqueta Romeu (e.p.d), Marcel·lí Gatell (e.p.d), la família Nolla, Àngela Santeugini i Maria Llorach.

militar, un guàrdia civil i un policia; el d'un jutge i el d'un pres; el d'estar per casa, per anar d'excursió, per fer esport, per anar a dormir; el d'un hippy, d'un punk, d'un roquer; el d'un pagès, d'un mecànic, d'un metge, d'un bomber, d'un pescador...

Tot plegat ens serveix per arribar a la conclusió que no és gens fàcil explicar per a què serveix la nostra vestimenta i que les diferències que hem esmentat no es deuen només al fet de voler protegir el nostre cos de les inclemències del medi i caldria esmentar més raons que fan que hi hagi aquesta enorme diversitat.

En aquest article, tractarem fonamentalment del vestuari tradicional que portaven els pescadors de Baix a Mar de Torredembarra, des del començament del segle XX fins a principis dels anys 50. Com es pot comprovar en les fotografies que presentem d'uns pescadors de començaments de segle, es veu una certa uniformitat en la manera de vestir, cosa que els identifica.

Grup de pescadors de Baix a Mar a començaments del segle XX.
Foto cedida per Joana Biscamps.

Grup a la platja de Baix a Mar a començament del segle XX. Foto arxiu autor.

Grup de pescadors i les seves famílies, a començament del segle XX, al passeig Colom de Baix a Mar. Com a característic de la roba de dona, hi veiem “faltriquera”, espècie de davantal amb butxaques per posar-hi, especialment, el mocador. Foto cedida per Rosalia Pijoan.

Conèixer el context més habitual en què es movien els pescadors de Baix a Mar en aquelles èpoques, ens pot ajudar a comprendre millor el perquè de la utilització de certes peces de roba:

- Baix a Mar era un barri petit de Torredembarra, sense asfaltar i limitat per una gran platja de sorra fina on es trobaven les embarcacions i on es feien les feines del pescador.
- Era un barri humil: la roba de vestir dels pescadors no era de gran qualitat ni de gran finesa, i molta era de confecció domèstica i aprofitada al màxim, no sent estrany veure roba de treball apedaçada.
- La immensa majoria d'homes en edat laboral, es dedicaven a la pesca. La major part de les hores de treball dels pescadors es realitzava a la platja i els desplaçaments sobre la sorra eren constants —per arribar a les barques, per carregar les neveres de gel, per estendre la xarxa, per carregar les caixes, per desembarcar el peix i portar-lo al Pes...
- Com que no hi havia port, cada dia de l'any calia varar i treure les embarcacions; per tant, els pescadors s'havien de mullar i fer un gran esforç per poder-ho aconseguir.
- Les pesqueres més importants que es practicaven eren, fins als anys 40 del segle passat, la pesca amb sardinals i la d'*arrastro* —amb “bou” i després “vaca”. Amb els sardinals s'anava a pescar de nit sobretot sardines. Amb l'*arrastro* s'anava a pescar durant el dia, peix blanc, com el lluç, les palaies... A partir dels anys 40, la pesquera més important va ser la del llum, de nit.

La vestimenta tradicional dels pescadors de Baix a Mar

Gorres, barrets i boines

Unes peces importants de la vestimenta dels pescadors de Baix a Mar eren les que els hi servien, fonamentalment, per protegir el cap del sol, a l'estiu, i del fred i de la humitat, sobretot a les nits d'hivern. Ens referim, principalment, a les gorres, als barrets i a les boines. Antigament, el protagonisme d'aquestes peces de vestir se l'emportaven les gorres i els barrets. Hem dit que aquestes peces de roba eren importants perquè el pescador havia d'estar treballant moltes hores a la intempèrie: durant el dia amb l'*arrastro* i, durant la nit, sobretot, amb la pesca del llum.

La gorra era una peça de vestir feta de drap —*panyo*—, de forma arrodonida, sense ales, amb copa i visera. Generalment, era de color fosc i molt sovint de color negre. El barret també era una peça per cobrir el cap que constava de copa i ala.

Amadeu Bairaguet, vell pescador. Vesteix gorra, camisa i pantaló.
Autor: Gustavo Kulo Green. 1959? Foto cedida per Lena Green.

Una altra peça que els pescadors feien servir per al cap era la boina. Tot i que gorra i boina varen conviure, la boina va aparèixer posteriorment i la utilitzaven més els pescadors joves. També servia per a posar-hi petites coses. La Maria Teresa *Brinca* m'explica que el seu avi Llorenç sempre duïa, dins la gorra, un paquet d'Ideales.

La boina era d'una sola peça, sense visera, generalment feta amb *panyo* de color negre de forma rodona que s'ajustava molt bé al cap i cobria tot el cuir cabellut. Pel material amb què estava feta, escalfava més que la gorra i, a les nits de molt de fred, pescant al llum, es podia calar fins a les orelles. Era una peça de vestir força utilitzada, tant en els dies de cada dia com en els dies de festa o diumenges. Alguns pescadors em comenten que, fins i tot, se la posaven per anar al cinema a dalt del poble, dissabte a la nit.

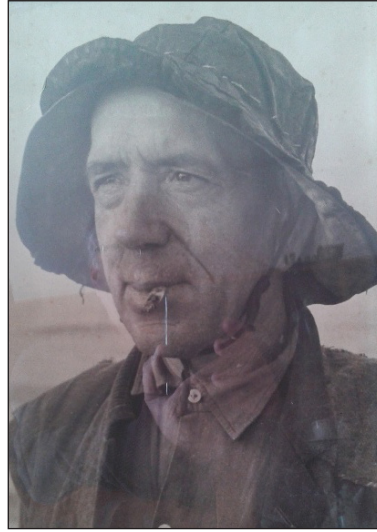

Dos pescadors ajudant a descarregar les caixes de sardines. Un, el de l'esquerra, amb boina i el de la dreta, amb gorra. Tots ells van descalços.
Autor: Gustavo Kulo Green. 1952? Foto cedida per Lena Green.

A més de les gorres i boines, alguns pescadors cobrien el seu cap amb barrets com es mostra a la fotografia que presentem. D'altres també amb alguna gorra mig impermeabilitzada, molts cops manufacturada per ells mateixos.

Barcada d'un llum. Uns amb boina i uns altres amb barret. 1955?
Foto cedida per la família Nolla.

Daniel Valls amb barret sostenint una nansa. Foto cedida per Jordi Valls Pedrol.
A la dreta, el Xaloquell amb un barret «casolà». Foto cedida per Joaquina Girol.

Pipa

La pipa era una peça que solia complementar la indumentària de molts pescadors de certa edat. Eren pipes per fumar tabac, fabricades amb fusta, corbades, que s'emmotllaven bé a la mà i que, entre carregar-la amb tabac, fumar, anant encenent-la si s'apagava i netejar-la per a la propera pipada, ajudava, i molt, a passar el temps. Generalment, els usuaris de fumar en pipa compraven a l'estanc un pot de tabac negre assecat i premsat, especial per a fumar en pipa, diferent del tabac per *liar* cigarretes, que era més fi.

Mocador de coll

Els pescadors de Baix a Mar solien portar nuat al coll un mocador, generalment de color blanc, per fer bonic. Sembla que no tots els pescadors de la costa catalana es feien caure el nus al mateix lloc. Sabem per les fotografies que mostrem, que, als de Baix a Mar, el nus queia, generalment, cap a la dreta. A l'hora de treballar, generalment portaven un mocador perquè el regalim de les caixes de sardines o de les caixes de gel que transportaven al cap no baixés pel coll. En aquest cas, el mocador solia ser de quadres blau marí.

Pescadors de Baix a Mar de principis de segle XX sobre una barca de bou amb gorra –alguns d’ells porten mocador al coll. Foto cedida per Montserrat Orpinell.

Joanet Salvat dalt d’un gussí amb un mocador al coll amb el nus a la dreta. Començaments de segle XX. Foto cedida per Montserrat Orpinell.

Evidentment, en duïen un altre de mocador, el de mocar-se, amagat dins la faixa o dins d'una butxaca dels pantalons.

Camisa

La camisa que solien dur era, al principi, de mànigues llargues, generalment de coll rodó, de color clar o blanques i sense butxaques. També portaven camises amb ratlles, verticals molt sovint blanques i blaves. Més tard, als anys 40 i 50, per anar a treballar les camises eren amb butxaques i coll, majoritàriament de color blau marí, un color més sofert. La Maria Teresa *Brinca* recorda que alguns pescadors, com el seu pare, també es posaven camises de viscosa comprades a cal Marxant.

Barcada d'una embarcació de llum amb camises i pantalons de l'època.
Any 1950? Foto arxiu autor.

Marinera

La marinera era una peça de vestir, a manera de brusa amb mànigues llargues, que cobria el tronc fins a la cintura. Oberta per la part de davant, es posava pel cap, amb uns cordons que podien estrènyer l'obertura de la part de davant. Generalment, la portaven la gent gran.

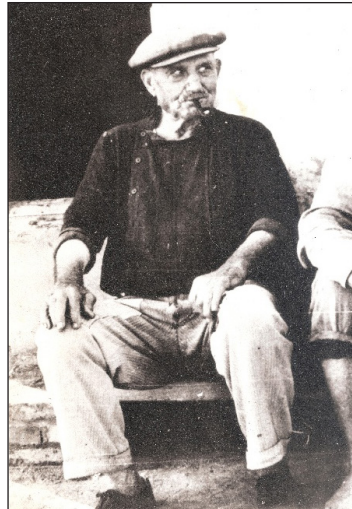
Leonor Mercadé i Joaquim Valls Guasch, amb marinera.
Foto cedida per Joaquim Valls.

Garibaldina

La garibaldina —o “gribaldina”— que portaven els pescadors torrencs era una peça de roba semblant a una caçadora amb mànigues de color, generalment fosc, blau fosc, oberta per davant i amb botons, uns quatre, per a cordar-la lateralment de dalt a baix. A l’hivern es solia portar sobre la camisa. El seu nom prové del polític italià Giuseppe Garibaldi (1807–1882), els partidaris del qual portaven camises vermelles. Als anys 50, ja no se’n veien i foren substituïdes per jerseis.

Daniel Valls vestit amb una garibaldina. Anys 30.
Foto cedida per Jordi Valls Pedrol.

Llorenç Valls Olivé, nascut l'any 1869, vestit amb garibaldina. A la dreta, fumant en pipa, assegut en un banc de la Màquina, lloc on se solien reunir sobretot els jubilats.
Anys 30? Foto cedida per M. Teresa *Brinca*.

Pantalons

Els pantalons eren de camalls amples, per poder-los arremangar fins els genolls i evitar mullar-se si treballaven a la vora de la mar, i disposaven de dues bones butxaques. Se sostenien al cos per mitjà d'una llaga faixa. Per a treballar, solien ser de color blau marí i, per a mudar, blancs. En èpoques de molt de fred, era freqüent portar fins a tres pantalons a l'hivern. El de sota, de color blanc, es deia pantaló de caganer —era com el que es donava als mariners al servei militar. Sobre aquest, se'n posaven un altre i, si el fret apretava, un tercer pantaló, lligat amb beta.

La Teresa *Brinca* m'explica que, per a mudar, el homes podien recórrer als pantalons de *radiadillo*. Aquest teixit de roba, semblant al texà, però més finet, el confeccionaven a la Torre en una fàbrica amb 14 telers, Manufacturas Pragen, el propietari de la qual era de Sabadell.

Rosalia Gras i Manuel Romeu Gatell, amb el seu net. Any 1916?
Foto cedida per Cisqueta Romeu.

Calces

Les calces eren una espècie de pantalons i, a l'igual que ells, tenien uns camalls amples per poder-les arremangar i feinejar a la vora de la mar sense mullar-se. Els pescadors utilitzaven força aquesta peça de roba per treballar: era senzilla, còmoda i funcional. També era ideal per fer la “pava” i no anar

despullat a l'hora d'aguantar pals dins la mar. La diferència més gran que existia respecte als pantalons corrents era que aquesta peça de roba no duia bragueta ni botons i es lligava, superposada a la cintura, amb les betes que tenia als dos extrems del davant. A l'estiu, al ser una peça fresca, es portava com si fos un pantalonó, però a l'hivern, per no passar fred, els pescadors es posaven uns pantalons normals damunt les calces.

L'autor de l'article sostenint unes calces d'un pescadors de Baix a Mar. Foto de Montserrat Orpinell. A la dreta, Joan Rovira Tarrés, vestit amb unes calces, i la seva dona Maria Miracle. Anys 1949? Foto cedida per Joan Rovira Miracle.

Roba d'aigua. Xubasquero

Quan plovia i quan havien de feinejar, sobretot varant o traient les embarcacions, especialment els que havien d'aguantar els pals sobre el que lliscava el bastiment fins que aquest surava, ja ben entrat dins la mar, necessitaven una peça de roba que a l'hivern impedís que es mullessin el cos. A començament del segle passat, l'objectiu l'aconseguien, parcialment, impermeabilitzant una jaqueta de lona de màniga llarga a base d'impregnar-la d'unes capes d'oli de llinosa i deixar-ho assecar. Recent fabricada, complia bastant bé la seva missió, tot i que quedava molt rígida. El mateix procediment es realitzava amb uns pantalons amples de lona que s'anomenaven pantalons de cabró.

Magda Vilalata m'explicava que el seu marit, Manuel Gatell, als anys 40, es posava la “baieta” del servei militar impermeabilitzada també amb oli de llinosa. La qüestió era mitigar, en el possible, l'haver-se de mullar amb aigua de la mar i patir el fred rigorós de l'hivern.

Jaqueta impermeabilitzada amb oli de llinosa.
Museu de la Pesca de Palamós. Foto de l'autor.

Més tard, van aparèixer els impermeables, coneguts popularment amb el nom de *xubasqueros*, un tipus de gavadina ampla i llarga que es posava al damunt de la roba i que tenia com a missió no deixar passar l'aigua quan plovia o l'aigua de mar quan varaven o treien les embarcacions. Podien cobrir amb dues peces —jaqueta i pantalons— tot el cos. Estaven fabricats amb material plastificat o laminat amb plàstic, com es pot veure en la fotografia que presentem a continuació on apareix la barcada de l'embarcació *Teresa* dels *Puïtos*. Els *xubasqueros* els podien comprar a la Cooperativa de Baix a Mar.

Barcada de l'embarcació *Teresa dels Puitos*, tots amb *xubasquero* dins del Pes de Baix a Mar un dia de pluja. Alguns van amb esclòps i la majoria descalços. Anys 50. Foto cedida per Maria Llorach.

Els pantalons, molt amples, es lligaven al davant del cos amb una beta. Els dies de pluja, complementaven el *xubasquero* amb una gorra impermeabilitzada.

L'autor de l'article sostenint unes calces de *xubasquero*. Foto de Montserrat Orpinell. A la dreta, un familiar del Manolo Alsina, que no era pescador, amb la roba del *Xicano*, amb *xubasquero* i calçat amb esclòps, per fer-se una foto típica. 1952? Foto cedida per Empar Alcina.

Un pescador transporta cap al Pes una caixa de sardines. Porta una peça del *xubasquero* per evitar mullar-se amb el suc del peix. Autor: Gustavo Kulo Green. 1952.

Foto cedida per Lena Green.

Faixa

La faixa dels pescadors de Baix a Mar era una peça d'indumentària molt llarga i estreta, de color negre i d'un material força resistent, que se cenyia al cos per la cintura, envoltant-la a base de donar-li diverses voltes. A més de ser un motiu ornamental, la faixa servia fonamentalment per escalfar els ronyons i protegir els lumbar del treball dur que realitzaven. Efectivament, els pescadors de llum, fins que no va aparèixer el carro amb rodes de goma, havien de transportar, sovint a coll, l'enorme xarxa per a poder-la assecar o *remendar* sobre la platja o portar-la al tenyidor, transportar al cap les caixes carregades de gel i les caixes plenes de peix —les antigues pesaven plenes uns 30 kg—, estirar les sàgoles per tancar la cinta, arrossegar els pesats pals de fusta enseuats i espitjar les embarcacions per treure-les de la mar o varar-les... treballs, tot ells, molt pesats. Aquesta peça de roba també es feia servir per guardar el mocador o algun petit objecte.

La faixa era una peça molt apreciada pels pescadors. No hi havia ningú, ni jove ni vell, que durant la feina no en portés, però, a més, encara que no estiguessin en ple treball, la faixa continuava utilitzant-se. Fins i tot, ja ben entrats els anys 50, com em comenta Rafel Figuerola, del *Man*, els diumenges no es deixava de lluir. Això sí, la faixa era neta i polida i els penjolls del seu extrem, com a signe de coqueteria, es dividien: uns anaven enganxats a la part de dalt de la faixa i, la resta, a la part de baix.

Faixa antiga de pescador, de 180 cm de llarg, per uns 30cm d'ample.
Foto de Montserrat Orpinell.

Calçotets llargs d'hivern. Foto de Montserrat Orpinell.

Samarreta i calçotets

A l'estiu, els pescadors solien portar un samarreta imperi de color blau marí i, a l'hivern, per no patir fred, els en portaven una de blanca pelfada, i uns calçotets llargs de cotó, blancs i també pelfats.

Calçat

El calçat és qualsevol peça que cobreix el peu i, a vegades, part de la cama, per a protegir-lo del fred, la humitat o les irregularitats del terreny que trepitja. Els pescadors, a l'haver de caminar per la sorra fina de la platja, no els servia el calcer que habitualment portaven les persones en altres oficis, ja que se'ls omplia de sorra fàcilment o s'humitejava. Per altra banda, descalç es caminava millor per la sorra i, en no estar els carrers asfaltats i ser de terra, no era problema que els pescadors anessin descalços per tot Baix a Mar. Com a petita facècia, els pescadors de Baix a Mar deien que els de Tarragona portaven sempre els peus bruts. Quan se'ls preguntava per la raó de l'acudit, deien que era perquè a l'anar sempre calçats i no mullar-se'ls —a Tarragona, les barques sortien del port—, sempre els portaven bruts.

Per aquells anys 50 i 60, la canalla del Barri una vegada començaven les vacances d'estiu, desava el calcer i, la major part del temps, anaven jugant descalç pels carrers de Baix a Mar i, especialment, jugant al futbol sobre la sorra. El calcer es recuperava un altre cop a la inauguració del nou curs, si és que es podia encabir dins dels peus inflats d'estar tot l'estiu totalment lliures de cap pressió. Com anècdota, encara es recorda que una mestra deia que els nens de Baix a Mar eren una mica salvatges perquè tombaven pels carrers descalços!

Però, a començament del segle passat, sobretot quan era hivern o calia estar molta estona sobre la sorra mullada o humida, els pescadors utilitzaven un calcer apte per treballar en aquell medi, els esclops, que, fins fa relativament ben poc, era molt freqüent veure'ls per Baix a Mar. Actualment, no només han desaparegut de la vista, sinó que hem hagut de fer mans i mànegues per poder-ne trobar algun parell d'aquells temps per il·lustrar aquest article.

Els esclops eren calcers de fusta molt senzills, d'una sola peça i, encara que es podien utilitzar diversos tipus de fusta per a manufacturar-los, normalment

es feia servir el pi roig o negre, ja que era la fusta més corrent i que complia amb tots els requisits que havia de tenir perquè sortís un bon esclop: ser fusta lleugera, impermeable, resistent, compacta i sense nusos.

A dalt, pescadors de Baix a Mar. El del porró porta esclops. A baix, un pescador aixeca un esclop. Anys 30? Fotos cedides per Maria Teresa *Brinca*.

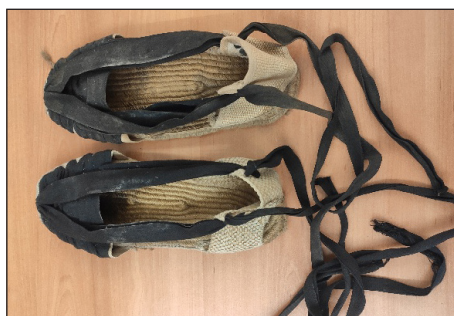
Els pescadors de Baix a Mar triaven els esclops que no tinguessin molta punta, ja que, altrament, podien emmallar-se amb la xarxa. Molts, per aconseguir-ho, la llimaven. Els compraven, normalment, a la “Cooperativa”. Per anar còmodes i no patir fred als peus a l’hivern, molts s’hi posaven dins uns peücs gruixuts de llana, a vegades folrats de roba per fer-los més calents.

Alguns, fins i tot, posaven, a la base de l'esclop, clin -fibra vegetal que s'usava per omplir matalassos. Amb el mateix objectiu de no passar fred, quan la Pirelli va fabricar i vendre sabatilles per anar per casa, les compraven per ficar-les dins d'uns esclops suficients amples perquè hi cabessin. Sota els esclops, es posaven unes tires de goma, perquè, al trepitjar les rajoles de casa, no les trenquessin ni fessin molt de soroll al caminar. També calia no fer soroll al caminar sobre coberta quan s'estava esperant, en el silenci de la nit, que les sardines pugessin a superfície: s'anava descalç.

Fins l'aparició de les botes d'aigua, els esclops eren molt utilitzats, però als anys 50-55 ja gairebé no en portava ningú. Eduard Rovira Guasch potser va ser un dels homes que més temps els va portar més a Baix a Mar. A l'haver de *remendar*, pels anys 70, durant força estona l'art del seu bastiment d'*arrastro* sobre la sorra de davant de casa seva — es col·locava de tal manera que quedava vertical per poder-la *remendar* de peu dret—, a l'hivern els esclops li eren molt útils.

A part dels esclops, els pescadors de Baix a Mar feien servir com a calcer les espadnyes, un calçat mot popular i tradicional. Amb una sola generalment feta de fibra d'espart —d'aquí ve el seu nom— o de cànem, deixaven a la vista la major part del peu. Dues classes eren les més utilitzades: les que es lligaven a les cames mitjançant dues vetes que solien ser negres i les que no— sense vetes.

De sabates, per les seves característiques i el seu preu elevat, no en corrien gaire pel Barri.

Espadnyes sense vetes. A la dreta, espadnyes amb vetes, confeccionades a la fàbrica Fité de Torredembarra, amb les vetes una mica més amples que les comercialitzades per altres fabricants. Anys 50. Cedides per Maria Teresa Fité.

Manuel Gatell pare tocant la guitarra i calçat amb espartenyes blanques. Foto cedida per Marcel·lí Gatell. A la dreta, un client de la Cooperativa amb espartenyes. 1920? Foto cedida per Alba Figuerola.

Per cert, per a un pescador la paraula “sabata” és una paraula “maleïda”, cal dir en substitució d’aquest mot: “llenguados” o “calcer”. A més d’estar “prohibit” dir la paraula, cap pescador hagués permès que algú amb sabates pugés dalt a bord del seu bastiment i, per suposat, tampoc cap invitat podia anar a pescar amb ells calçat amb sabates.

Botes d’aigua

Les botes d’aigua eren un calçat fet amb material impermeable, generalment de goma, sense cordons, sense cap obertura lateral, ni puntera, que, a l’impedir completament que l’aigua es filtrés a l’interior de la bota, era ideal per a posar-se’ls quan plovia o per a treballar o desplaçar-se per llocs amb aigua o humits, com podia ser la sorra de la platja. Al ser calcers tancats i poc airejats, si es portaven moltes hores, la mateixa transpiració els sotmetia a humitat continuada, per la qual cosa es complementaven amb mitjons gruixuts o peücs de llana.

Les primeres botes que es varen veure per Baix a Mar les portaven, tal com mostra la següent fotografia, els peixaters Álvaro Vidal i Josep Biscamps.

Els peixaters de Baix a Mar Álvaro Vidal i Josep Biscamps, amb botes d'aigua. 1929. Foto arxiu de l'autor.

Als anys 50, les botes d'aigua ja estaven generalitzades i podien ser adquirides fàcilment pels pescadors, el que va comportar que els esclops desapareguessin paulatinament per les majors avantatges i el major benestar que oferia aquell nou calçat. Les primeres botes, però, eren de poca qualitat i les que els pescadors feien servir arribaven sota el genoll. Més tard, varen aparèixer les botes que arribaven fins a mig cos, primerament de color verd fort.

Vestit de bany

Els pescadors de Baix a Mar, quan eren a la platja, hi eren per feina i no era corrent que es banyessin i, quan ho feien, uns calçotets de cabró ja servien. Quan van començar a banyar-se amb peça específica, el vestit de bany utilitzat solia ser de color negre d'un sola peça que tapava ben bé tot el cos, deixant només les cames i els braços a l'aire lliure.

Homes amb vestit de bany. Anys 40?
Fotos cedides per Àngela Santeugini (esquerra) i Maria Llorach.

FONTS

Entrevistes personals

- Rafel Figuerola
- Maria Teresa Fité
- Eduard Rovira
- Isabel Valls
- Maria Teresa Valls
- Magda Vilalta